

Σοφία Λιάκου

Νέα Ελληνικά

Α΄ τάξη ΕΠΑΛ

ΝΕΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	7
------------------------------	---

1η ενότητα: Βιώματα, εμπειρίες, ενδιαφέροντα των εφήβων

Σαπφώ: «Ο Έρωτας»	11
Νίκος Καζαντζάκης: «Να η Νέα Παιδαγωγική!»	14
Σοφία Σαρρή: «Τα Graffiti των θρανίων»	20
Μένης Κουμανταρέας: «Τα μηχανάκια»	24
Γιατί οι νέοι πεθαίνουν σε τροχαία	27
Mario Vargas Llosa: «Η άδεια ηδονή του ποδοσφαίρου»	33
Παντελής Μπουκάλας: «Π्लाστικά παραμύθια εισαγωγής»	37
1ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	43
2ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	45

2η ενότητα: Γνωριμία με τον κόσμο της επιστήμης και της τεχνολογίας

Γκαμπριέλ Γκαρθία Μαρκές: «100 χρόνια μοναξιάς: Οι νέες εφευρέσεις»	49
Νίκος Γκάτσος: «Ο εφιάλτης της Περσεφόνης»	54
Νίκος Κοπελιάδης: «Το παιδί και ο υπολογιστής»	58
Οδηγίες για ασφαλή και αποδοτική χρήση του κινητού τηλεφώνου	65
Νικόλαος Ματσανιώτης: «Κλωνοποίηση. Τα υπέρ και τα κατά για τον άνθρωπο»	70
1ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	80
2ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	83

3η ενότητα: Ο άνθρωπος και η φύση

Οδυσσέας Ελύτης: «Ο Αύγουστος»	87
Δημήτρης Χατζής: «Η τελευταία αρκούδα της Πίνδου»	90
Γιώργος Γραμματικάκης: «Ασφυξία στις θάλασσες και τη στεριά»	94
Βασίλης Μουλόπουλος: «Οι δολοφόνοι του πλανήτη»	99
1ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	104
2ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	106

4η ενότητα: Ταξίδια

Κώστας Ουράνης: «Οι παλιές αθηναϊκές αποκριές»	111
Αποσπάσματα από Τουριστικούς Οδηγούς	117

Ελένη Οικονομοπούλου: «Εναλλακτικός τουρισμός – Η άλλη όψη των διακοπών»	122
Νίκος Καββαδίας: «Mal du départ»	125
Πάουλο Κοέλιο: «Ο Αληχημιστής – Το μυστικό της ευτυχίας»	130
1ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	134
2ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	138
5η ενότητα: Όψεις της σύγχρονης ενημέρωσης	
Δύο καθημερινές ειδήσεις	143
Μια διαφορετική συνέντευξη	148
Δύο διαφημίσεις	151
Το σήριαλ της καθημερινότητας	156
Δύο κείμενα για τις ειδήσεις στην τηλεόραση	159
Μελίνα Μερκούρη: Πόσο απειλείται ο πολιτισμός από τα Μ.Μ.Ε.	164
1ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	169
2ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	172
6η ενότητα: «Πέρα από σύνορα...»	
Ζηάτα Φιλίποβιτς: «Ένα Ημερολόγιο από το Σεράγεβο»	175
Ελένη Σαραντίτη: «Οι φιλίες είναι δύσκολες γιαγιά...»	182
Διονύσης Σαββόπουλος: «Στη συγκέντρωση της Ε.Φ.Ε.Ε.»	188
Αντώνης Σαμαράκης: «Ζητείται Ελπής»	191
Βίκτωρ Ουγκώ: «ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ – Ο ξεστρατισμένος Ιαβέρης»	196
1ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	200
2ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	204
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	207
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	231

1 Η

ΕΝΟΤΗΤΑ

Βιώματα,
εμπειρίες,
ενδιαφέροντα
των εφήβων

ΣΑΠΦΩ

Ο Έρωτας

A | Ανάγνωση - Κατανόηση του κειμένου

Άσκηση 1

Ο χρόνος κινείται σε δύο επίπεδα, του παρελθόντος και του παρόντος. Το παρελθόν αποδίδεται στιγμιαία και δυναμικά με δύο ρήματα («άρπαξε», «τράνταξε») για να δηλωθεί το γεγονός που καθορίζει το παρόν.

Συγχρόνως, το παρόν έχει υποκειμενική και φυσική διάσταση. Για τη Σαπφώ είναι διαρκές και βασανιστικό. Προσδιορίζεται με τα στοιχεία της αδράνειας και της στατικότητας («κείτομαι δω μονάχη κι έρημη»). Για τη φύση είναι η πιο σκοτεινή ώρα της νύχτας. Προσδιορίζεται με το στοιχείο της κινητικότητας («μεσάνυχτα κοντεύουν· πάει το φεγγάρι πάει κι η Πούλια βασιλέψανε»). Η συνύπαρξη αυτών των αντίθετων χαρακτηριστικών αναδεικνύει την πρόθεση της ποιήτριας να τονίσει τη μοναξιά της.

Άσκηση 2

Η Σαπφώ βιώνει έντονα τα συναισθήματα της μοναξιάς και της εγκατάλειψης, της βαθιάς και έντονης αναστάτωσης. Το συναισθηματικό κενό που αισθάνεται προέρχεται από την απώλεια του έρωτά της.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα στην ποίηση της Σαπφώς αποτελεί «η περιγραφή της συγκίνησης με φυσικά συμπτώματα». Δεν αναλύει διεξοδικά την ψυχολογική της κατάσταση αλλά την αποδίδει με τη σκιαγράφηση του φυσικού τοπίου. Έτσι, το αίσθημα της εγκατάλειψης ενισχύεται από την εξαφάνιση των ουράνιων σωμάτων («πάει το φεγγάρι πάει κι η Πούλια βασιλέψανε»). Επίσης, η δύναμη του έρωτα («μου άρπαξε την ψυχή... στους δρυς φουσομανώντας») συγκρίνεται με τον άνεμο και τη θύελλα. Με αυτή την παρομοίωση και τις εικόνες που κυριαρχούν, το κείμενο αποκτά μια μοναδική δυναμική.

Β | Προσέγγιση της γλώσσας του κειμένου

Άσκηση 1

- α) Αρχαίες λέξεις που είναι ίδιες στη νεοελληνική:** νύκτες, ἔρχεται, ὦρα, ἐγώ, ἐτίναξε, ἄνεμος, ὄρος
- β) Αρχαίες λέξεις που αναγνωρίζονται εύκολα:**
- «μόνα» > μόνος
 - «μυθόπλοκος»: αυτός που πλάθει μύθους
 - «ἔρος» > έρωτας
 - «φρένας» > εύχρηστοι τύποι:
 - η αιτιατική πληθυντικού στη φράση: «έχω σώας τας φρένας» (= είμαι διανοητικά υγιής)
 - η γενική πληθυντικού στη φράση «γίνομαι / είμαι έξω φρενών» (= είμαι σε έξαλλη κατάσταση)
 - «σελίαννα» > σελήνη
 - «δρύσιν» > (n) δρυς, η βελανιδιά

Άσκηση 2

Η διαφορά στην έκταση του κειμένου της αρχαίας και της νεοελληνικής οφείλεται στη διαφορετική δομή και υφή αυτών των δύο γλωσσικών μορφών. Η αρχαία παρείχε μια ποικιλία επιλογών στους φυσικούς ομιλητές της σε ό,τι αφορά τις μορφοσυντακτικές δομές, τις επικοινωνιακές περιστάσεις και τις υφολογικές αποχρώσεις. Ταυτόχρονα, διακρινόταν για τον πλούτο και τη συνθετική της φύση.

Η νεοελληνική γλώσσα είναι πιο αναλυτική και απλούστερη. Υπάρχουν αρκετοί γραμματικοί τύποι (δυσικός αριθμός, ευκτική, τρίτη κλίση), συντακτικοί τύποι (απαρέμφατο, είδη δοτικής), αλλήλα και λέξεις που έχουν εκλείψει. Έτσι, και τα δύο σύνθετα επίθετα «μυθόπλοκος» και «ἀληγεσίδωρος» που δεν υπάρχουν στη σύγχρονη μορφή της γλώσσας, αναλύονται στα συνθετικά τους και αποδίδονται με δευτερεύουσες (αναφορικές) προτάσεις.

Γ | Ερμηνεία κειμένου - Παραγωγή λόγου

Άσκηση 1

Στο ποίημα της Σαπφώς, ο έρωτας γίνεται αντιληπτός ως μια ανθρωπόμορφη παρουσία με τεράστια δύναμη. Είναι θεός και δαίμονας ταυτόχρονα. Και η Σαπφώ, μέσα σε δύο στίχους της, φωτίζει όλη την αντιφατικότητα του. **Ο έρωτας μοιράζει βάσανα.** Και οι άνθρωποι υπομένουν καρτερικά τη μοναξιά, τον χωρισμό, τους ανεκπλήρωτους πόθους, τη νοσταλγία. Η ανάμνηση των ευτυχισμένων στιγμών, οι απατηλές ελπίδες ταλνίζουν και πικραίνουν την ψυχή, σκοτεινιάζουν τον νου, κλονίζουν τη θέληση για ζωή, σκιάζοντας τις χαρές της. Αυτή η σκοτεινή πλευρά του έρωτα συνιστά τη μισή του φύση. Από την άλλη, **ο έρωτας πλάθει παραμύθια.** Καθιστά την κρίση επιλεκτική. Οι ερωτευμένοι εξιδανικεύουν τους συντρόφους τους. Έτσι, κάθε αγάπη μοιάζει μοναδική και ταυτόχρονα διαφορετική από την προηγούμενη. Ο έρωτάς τους τρέφεται με ψευδαισθήσεις και με αυταπάτες. Χωρίς, όμως, αυτήν τη μυθοποίηση, κανείς δε θα μπορούσε να ερωτευτεί ξανά. Είναι ένα αίσθημα ανακούφισης, πρόσκαιρης κάθαρσης, το οποίο ο άνθρωπος έχει ανάγκη για να αντέξει τις εναλλαγές της συναισθηματικής του ζωής.

Ο έρωτας είναι ανεξάντλητος, συναρπαστικός, υπερβαστικός. Μοιάζει σαν να κλείνει μέσα του ολόκληρο τον κόσμο. Ο έρωτας έχει δικό του χρόνο και δικά του μέτρα. Πληνερός και φιλογερός συνάμα, παρασύρει τους ανθρώπους να αναμετρηθούν με το απόλυτο.

Άσκηση 2

- «Ο έρωτας σε απογειώνει»
- «Η φιλία σε βαθαίνει»
- «Ο έρωτας χρειάζεται ανοιχτό ουρανό και η φιλία ανηφορικό δρόμο»
- «Ο έρωτας σε επισκέπτεται· στην αγάπη, όμως, πάμε εμείς»
(Λουδοβίκος των Ανωγείων)

Νέα Ελληνικά

Α΄ τάξη ΕΠΑΛ

Το βιβλίο αυτό συνιστά πλήρες και αξιόπιστο βοήθημα τόσο για τους μαθητές της Α΄ τάξης των ΕΠΑΛ όσο και για τους εκπαιδευτικούς που καλούνται να διδάξουν το μάθημα των Νέων Ελληνικών. Με απλό και σαφή λόγο συμβάλλει στην κατανόηση των ανθολογημένων κειμένων του σχολικού βιβλίου και στην καλύτερη διδακτική επεξεργασία τους.

Ακολουθώντας τη δομή του σχολικού εγχειριδίου (δηλαδή τις 6 ενότητες), περιλαμβάνει αναλυτικές απαντήσεις σε όλες τις ερωτήσεις και τις εργασίες του καθώς και συμπληρωματικό υλικό για κάποιες εργασίες παραγωγής λόγου. Κάθε ενότητα συμπληρώνεται με δύο ενδεικτικά κριτήρια αξιολόγησης, ενώ στο τέλος του βιβλίου δίνονται οι απαντήσεις στις ερωτήσεις των κριτηρίων, για τον έλεγχο και την εμπέδωση της αποκτηθείσας γνώσης.

ISBN 978-618-03-0737-5

9 786180 307375

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΖΗΣ 80737

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

www.metaixmio.gr